

Og so fann Tingakrossur aftur sosialista-spøkilsíð fram

Sosialurin hevði fyrri stuttum eina samroðu við lsta lim Suðurstreymoyar Javnaðarfelag, Johan Hendrik Rubeksen, sum tað mundið fór um tey niti.

I greinini gjørdi hann metingar um nútíðina og samanbar t.d. korini hjá arbeiðarastættini, lönir, arbeiðsmøguleikar o.a. við tíðarskeiðið, tá hann var ungur, og tá hann formaður Havnar Arbeiðsmannafelags. Eisini var hann við til at stovna javnaðarfelagið og nevndi, at nógvir, ið høvdu hug, ikki torðu at gerast limir. Teir vóru bangnir fyrri at verða forfylgdir.

Nú heldur hann javnaðarflokkinn vera ov reyðan, samstundis sum honum tykist, at flokkurin ger ov lítið við tann stóra lönarmunin í okkara samfelagi.

Eisini nevnið hann nakrar av teimum virkiseigjarum, skiparum og øðrum, sum hann metti hava lagt lunnar undir framvøxturin í Havnini.

Og burtur úr hesum ikki víðger, men pástendur Tingakrossur ymiskt um javnaðarhugsjónina í oddagreinini seinasta friggjadag. Dømi hjá Johan Hendrik visir nokur eyðkenni í okkara tá- og núverandi privatkapitalistiska samfelagi. Samstundis sum hesir »góðu menn« skaptu arbeiði, vóru teir ikki førir fyrri at geva arbeiðsfólkinum, sum var treytin fyrri teirra virki og tilveru, somilig kor.

Tingakrossur kemuruttan nakra djúping av spurninginum

til tað niðurstøðu, at javnaðarhugsjónin einki hevur við føroysk viðurskipti at gera og er útlendsk, øll sum hon er.

Ja, vist er javnaðarorrslan ella sosialdemokratiskan útlendsk, men ikki bara útlendsk — hon er international. Hon er helt ein tann størsta og týðningarmiklasta politiska solidaritetsrørsla, sum hevur sín uppruna í vana-ligu korunum hjá fæloysingunum í Europa — síðan broytt og tillaga eftir teimum ymiskum londunum, har hon hevur fest röt og fingið samfelagið uppá eitt støðið, sum nokurlunda sømir seg hjá tí berandi stættini.

Men sanniliga var eisini brúk fyrri henni í Føroyum. Ikki minst tí okkara táverandi flokkar — sambandsflokkurin og sjálfstýrisflokkurin — bert ruku orindini hjá tá einu stættini: teir, sum høvdu framleiðslutólini um hendi, stórreiðarin, handilsmaðurin og bóndin — samanavnt við tjóðskapargorri.

Ikki fyrr enn í 1928, tá javnaðarflokkurin stíllaði upp til lögtingsval, fór føroyingurin á val eftir sosialari støðu í samfelagnum.

Enn er vegin langur til eitt sosialistiskt samfelag, sum er mið javnaðarflokksins, men hyggja vit aftur um okkum, siggja vit framburð og úrslit, sum ikki vóru nádd uttan javnaðarhugsjónina.

— — —

sigur gamalt orðatak. Nús setir Almennastovan sosialráðgevarar, sum skulu hava fasta viðtalitið í Suðuroynni at læra suðringar at søkja um studning frá tí almenna!!!»

Hvor skal siga — her munnu viðmerkingar verða óneyðugar. Sjálfstýrisflokkurin hevur sína mission.

Tað er at vóna, at hetta nýggja tiltakið at lata almennu umsitingina fevna víðari enn bert til eina skrivstovu og eina telefonlinju, so fólk kunnu ringja til Havnar. Í øðrum lagi er tað gleðiligt, at landsstýrið í verki sýnir, at tað meinir nakað við at leggja umsitingina út, har fólkíð býr. Framman undan hava vit fingið heimaroktarskipanina, sum hevur ein hóp av kvinnum

Hetta er jú ein onnur søga og ein annar sangur, enn vit vóru von við at hoyra úr Sosialinum, men skamm fái hann, sum fær Sosialin at halsa um og siga, at vit meintu onki við tí, hatta var okkurt, sum ein av okkara leysgangarum fann upp á at siga. Tí væl kundi tað verið, at okkurt soverðið hendi, tí hesin flokkurin tykist at vera komin so eiggiliga upp í rasshaft, sum tað ber til at koma.

Har sigur hvør sig tykist ein

ROSS

Men ið hvussu so er, hatta viðtalið við gamla skilamannin Johan Hendrik Rubeksen prógvar eina ferð enn, at tann javnaðar-rørslan, sum vit hava havt til dagin í dag, er tilgjørd og hevur onki við veruleikan at gera, hon er tikin úr fremmandum og er frammand út í æsir.

Eisini illgitir Tingakrossur flokkinn fyrri eiggiliga at vera komin upp í rasshaft, og at hvør sigur sína søgu sum best, meðan sosialisma ella javnaður er farið í gloymbókina — ella við øðrum orðum, at flokkurin hevur mist tamarhald á flokksins áskoðan. Nei, í einum so breiðum flokki — og enn tá fleiri ferðir stórr flokki enn sjálfstýrisflokkurin — vilja til eina og hverja tíð áskoðanir vera ymiskar. Og ymiskar áskoðanir eru fortreytin fyrri einum skapandi kjaki, ið kann

elva til framburð og nýhugsan.

Einum slikum kjaki kann Sosialurin — **altíð kysa** — hann hevur rúm fyrri fleiri meiningum, sum Tingakrossur helst ikki hevur, um nokur hugsan ella meining í heila tikið liggur aftan fyrri Kross, sum nýtir orðini hjá einum einstøkum javnaðarmanni til at finna fram sosialista-spøkils. Bilihari kann tað ikki vera.

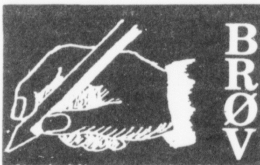
jm

listafiggindi nr. 1, og pengar lukta sum kunnigt ikki.

Men tað er blóðskeivt at stempla partar av føroyingum uppá henda mátan — og tað má blaðstýrarin av Tingakrossi vita, tí hann er gamal lærari, og Hanna Absalonsen er úr Suðuroy og skuldi vita meira frá tí, sum har hendir.

Men litil er Sjálfstýrisflokkurin blivin. Tað var tann tíð, tá hann ikki foraktaði Javnaðarflokkinn og hansara avreksverk í føroyskum politikki.

J.P.

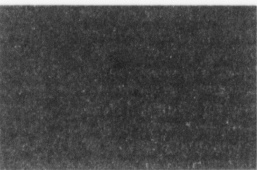

Gevið mær ljóð:

I summum av bløðum okkara hava vit hesar summarmánaðirnar, síðani bløðini komu aftur aftur, onkrar greinar og hipp av øðrum slag um tað, at landsstýrið hevur sett ein sosialráðgevara á Almennastovuni við starvsstað í Suðuroynni. Tingakrossur letur Purk Hanus siga sína hugsan um tiltakið á henda hátt: »Onin er ov gamalt gott at lata,

Ein heilsa til Heðin Brú

Ein tann fyrsta bókin, eg las, var Lognbrá. Sjáldan havi eg verið so hugtikin av einari bók, og sjáldan havi eg verið betri við nakra. Eg pløgdi hana ígjøgnum aftur og aftur. Eisini sum tilkomin havi eg trivið eftir henni fleiri ferðir. Orsøkin var ikki bara tann, at hon var á føroysk-

um, hvat ið var óvanligt — og á einum sera vøkrum máli — høvudsorsøkin var tann, at man kendi seg sjálfan aftur í Høgna, soleiðis at hann enn tann dag í dag stendur sum ein tann besti barnðómvinurin, man hevur havt.

Eingin uttan tann, ið sjálvur hevur roynt at skriva á føroyskum, veit, hvussu motimikið tað kann vera, ikki minst tá ið skrivningin noyðist at vera ein framhjávinna í avlopsstundum.

Tí er tað einki minni enn eitt bragd, at tað hevur eydnast Heðin at ríka okkara bókmentir við einari bók fyrri og aðrari eftir, ikki at forgloyma allar umsetingarnar.

Fyri títt fyrimyndarliga treysti fari eg at nýta høvi til at takka tær — umframt fyrri alt annað — og ynskja tær nóg góð ár afturat at virka í tí góða striðnum.

Jens Pauli Heinesen

við-merkingar

Gjalda og valda

Dagblaðið skrivur í oddagrein um yvirtøku:

— Síðani heimastýrislógin kom, hevur orðið »yvirtøka« bert merkt eitt í føroyskum politikki: At gjalda og valda. Men nú eitur tað yvirtøka av umsitng.

Taka vit úr lógmansroðuni tað, ið sagt verður um skúlaskep, so stendur har, at arbeiðið við at fáa lagt allan skúlaskap í Føroyum undir eina felags leiðslu undir landsstýrinum er nú komið so langt, at samráðingar verða væntandi í næstum við ríkisstjórnina um yvirtøku av skúlaumsitingini. Ikki kann nokast fyrri, at her er gjørt eitt gin fram og tveir aftur, tí sambært heimastýrislógina eru skúlamáls sernál og kunnur yvirtakast, so skjótt landsstýri og lögting samtykkja tað og uttan nakrar samráðingar við ríkisstjórnina, men við tí framferð, ið landsstýrismaðurin í skúlamálu ætlar at nýta og sum er samráðingar við donsku ríkisstjórnina, hevur hann gjørt tað til eitt felagsmál.

Latíð orðið »yvirtøka« fáa sín upprunaliga týðning aftur: At gjalda og valda.

Neyðugt við útbúgv-ingarmøguleikum

Jákup Andreassen skrivur um ungfólk og fiskivinnu í panelgrein Dagblaðsin. Um teir skerdu veidumøguleikar sigur hann:

— Teir skerdu veidumøguleikarnir á fjarleiðum og tann umlegging av fiskiflotanum, sum herav stendst, fer óivað at føra við sær, at tað í framtíðini ikki verður neyðugt við so nógvum fólk til at veiða fiskin, men heldur til at víðgera hann upp á landi. Um ungdómurin undir hesum broyttum korum skal støðast í landinum, verður neyðugt, at hann fær útbúgv-ingarmøguleikar samsvarandi tí føroyska samfelagnum.

Verður hesin tørvur ikki gingin á moti, er vandi fyrri, at vit um fá ár koma at seta met í útflutningi av ungdómum.

Sosialráðgevarafjas

Ein suðringur skrivur lesarabrev í Dimmalætting og sigur:

— Hetta við sosialráðgevara er vorðið modernað fyrirbrigdi, sum kann gera mangan bilman og spyrja, hvør ætlanin er við sosialráðgevara á hvørjum gearhorni, tá livandi hevur verið fyrr uttan sosialráðgevara. Okkurt annað tiltak skuldi væl verið av størri týðningi fyrri at liva í Suðuroy, uttan at fremja sosialráðgevarafjas.